

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 240 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.
Pe jumătate de an 120 "		
Pe un pătrar de an 60 "		
Un număr 5 Lei.		
Pentru străinătate pe un an 300 Lei.		

„Lipsă de disciplină”.

Sub acest titlu p.ă. Dimitrie Anuțoiu publică în „Foaia Diecezană” No. 23 un foarte judicios articol asupra stărilor de astăzi a clerului și poporului din biserica ortodoxă. Se ocupă de popor, dar îndeosebi de preoțime.

Autorul constată că „...biserica lăncezește și buna administrație suferă”... — din motivul — „...că la noi nu este o *supunere* din *conștiință* și *dragoste* față de stăpâniri...”

Starea actuală desemnată de autor, nu este a se căuta în preoțime, în nesupunerea din dragoste și conștiință față de stăpâniri, căci s'ar pune problema într'o direcție deplasată.

La noi, și aci vorbim de preoțimea eparhiei noastre, niciodată nu s'a putut vorbi de o înstrăinare de episcopat, cu atât mai puțin de un conflict. Se obsearvă ce-i drept o *inerție aparentă*, dar această stare *actuală* nu se datorește nici de cum cauzelor de mai sus ci mai de grab este efectul altui complex de probleme, cari se manifestează în *colectivitate*, târând după sine și pe *preotul om*.

Așadar mentalitatea colectivității — dacă vreți specific națională — este cauza stărilor dureroase în cari trăim, pe cari le vedem, le simțim, dar cărora ne opunem, cu prea puțin succes. Această mentalitate a colectivității, roade la temelie așezămintelor noastre cele mai de seamă, fără ca cea mai perseverentă rezistență a preotului — individ din colectivitate — să o poată stăvili cu mult succes, chiar în cercul său restrâns de activitate: *în parohie*.

Care este caracteristica mentalității colective? Gustav Le Bon („Psychologie des foules” 1895) pleacă dela două puncte comune și proprii indivizilor: spiritul de *imitație* și aplicarea spre *sugestie*. Individul în colectivitate își perde

personalitatea, ori care ar fi starea lui. Individul revine la starea primitivă, așa că fenomenele psihologiei colectivității sunt cele mai caracteristice primitivității ale societății. Este de ajuns ca un centru de acțiune (fie o personalitate uriașă, fie o grupare energetică) să lanseze o idee sau acțiune, prin puterea influenței a *sugestiei* individul este atras, apoi prin *imitația* colectivului din jur, cugetă și acționează în comun în mod automat.

Individul lucrează sub impresiunea altor indivizi, ca un hipnotizat. Cercul de vedere al individului se restrânge, atențiunea lui este unilaterală, critica, discernământul situațiilor este neputincios, el nu poate deosebi realul de imaginar și este tot odată cel mai înverșunat dușman al argumentărilor. Astfel fondul lui primitiv neputând tolera argumentarea situației, nu suferă nici contradicție.

Luăm drept exemplu o întrunire electorală din zilele noastre. Asupra hotărârei ascultătorilor influențează mult vorbitorul. Cele mai bombastice și tari expresiuni sunt hotărâtoare pentru agitare. Cele mai îndrăznețe și avansate promisiuni au adevăratul efect. *Argumentele sunt absolut de prisos*.

Așadar individul în masă se coboară la un nivel inferior liniei sale de conduită normală, lăsându-se târât la acele expansiuni inconștiente, cari se află în fondul omenesc, pe cari însă cultura sufletească în individ le-a acoperit. Indivizii sunt infinit mai identici în patimi și instincte, decât în cultură.

Individul cu o cultură superioară cercului său cu o putere de discernământ mai potențată, și ne atras de influența colectivității, dacă s'ar ridica să canalizeze mișcarea greșită, încercând dovedirea ei, este considerat pur și simplu de prisos, dacă nu mai rău.

Care este cauza stărilor de astăzi, după teoria lui Gustav Le Bon?

În marele război, mai puternic ca oricând individul a dispărut factic în masă, aceasta a simțit-o real și continu. El a fost pur și simplu o unealtă în mâna conducătorilor.

Individul, *bărbatul*, suportul cel mai important al familiei și deci al societății a simțit distrusă până la jertfă personalitatea s'a și cu aceste influențe a venit la rostul lui de mai nainte, la vatra familiei și a ocupațiunii sale. A trecut prin marile frământări ale unității naționale, unde dorința sa cea mai ferbinte s'a întâlnit activ cu o colectivității și din nou a fost înglobat într'o mișcare de masă.

Dela marile frământări colective, individul a trecut sub influența grupărilor politice, cari prin cele 9—10 bătălii electorale, l-au menținut timp de 15 ani într'o stare de agitație aproape permanentă.

Toate guvernările au fost preocupate de probleme *materiale*. Problemele spirituale, de directive superioare n'au fost obiectul unei atențiuni la înălțime. Rezultatul agitației colectivității a fost fără răsplata sufletească. Astfel individul într'o bătălie electorală se numește *vot*, iar colectivitatea, *cantitate electorală*.

În aceste împrejurări individul s'a abruțizat, perzând contactul activ cu spiritualitatea vieții.

Omul preot având înăscut fondul comun al omenimii a trăit și trăește în cercul colectivității, a fost și el influențat de acțiunea masei.

Mulți — poate cei mai mulți — am fost atrași voluntar sau involuntar de diverse acțiuni ale masei.

Preotul totdeauna s'a sesizat de direcția greșită a turmei. Argumentarea noastră dela amvon sau afară fiind de prisos — în virtutea teoriei lui G. Le Bon — am întâmpinat în cele mai multe cazuri o rezistență pasivă, descurajantă. Orice îndrumare de sus preotul a primit-o cu însuflețire, a căutat să o aplice cu *dragoste* și din *conștiință*. Rezultatul luptei sale a fost vorbă în pustie.

Așadar nu preoțimea, nici conflictul cu episcopatul, sunt principalele cauze din cari „biserica lăncezește“, ci cercul vicios în care se mișcă colectivitatea noastră națională.

Un exemplu. Preoțimea a văzut în circulara No. 6424 Șc/1933 a Prea Sfințitului, adevăratul ei rost al pastorației. Soartea tineretului indiferent de loc, trebuie să ne pună pe gânduri. Cu toată râvna și însuflețirea cei trei preoți ai comunei s'au apucat de lucru folosindu-se de toate mijloacele pentru a organiza

tineretul. Din circa 80 au răspuns 25. Părinții celorlalți au motivat că nu aderă, pentru că copiii mai trebuie să meargă la joc, pentru că... pentru că ... „așa face toată lumea“. Orice argument este de prisos. Influența colectivității asupra individului și supunerea lui este concludentă, în virtutea imitației și a sugestiei. *Astfel este paralizată și cea mai perseverentă acțiune a preotului.*

În consecință cred că clerul de sus până jos, conștient de pericol, este obligat a duce unitar cea mai necruțătoare luptă pentru a determina în masă — prin guvernanți chiar — curente nouă, curente cari să ridice spiritualitatea vieții. Căci atâta vreme cât o societate se conduce prin mijloace de agitație cu preocupări materiale, acea societate se poate considera distrusă.

Pr. Traian Constantin.

† Cornelia Corneanu

Comuna Apădia, cetatea nebiruită de totdeauna a energiei românești din istorica vale a Pogăniciului, numai acum patru săptămâni îmbrăcase cea mai sărbătorească haină de prăznuire. Primea pe noul său Arhipăstor, dorit de obștea bănățeană, care pășea cel dintâi după Andrei Șaguna pe aceste meleaguri înflorite cu atâtea dovezi ale credinței roditoare. S'a cutremurat atunci din nou de bucurie creștinească această vale, și în centrul acestei bucurii plângea o mamă... Era cea mai respectată matronă a văii, duiosă mamă Cornelia, iubită, adorată și venerată de toată suflarea aretului de peste jumătate de secol, alături de soțul ei, preotul Nicolae, martirizat în lupte de afirmare românească, — și ea este târâtă în temnițe pentru vina de a fi împodobit steagul biruitor al lui Ștefi Petrovici la Zorlenț — ea este o straje pururea veghetoare a milosteniei, a carității și a unei intense activități religioase morale și sociale. Viața ei curată, faptele ei pilduitoare, virtuțile ei creștinești, au transformat casa ei — martoră a atâtor credințe și nădejdi împlinite — într'o vatră caldă și totdeauna primitoare a celor obijduiți și însetați după mângâiere și vindecare sufletească și trupească. Soție de model și mamă neîntrecută, ea constituie prototipul ideal al mamei preotese ortodoxe. Știind și cunoscând toate acestea, ierarhul Vasile, în cea de a doua a sa misionadă din eparhia pe care i-a hărăzit Domnul se închină cu dragoste în fața matroanei. Și mama, căci așa o numise,

și îmbrățișează cu efuziune. Și ambii au plâns de bucurie, dar și de durerea adormirii premature a fiului și a prietenului...

Apadia și Valea Pogăniciului au trăit atunci clipe ce rămân pentru totdeauna.

Și n'au trecut nici treizeci de zile și maica preoteasă Cornelia Corneanu chemată a fost de Domnul în corturile dreptilor săi, căci plăcut îi era Tatălui sufletul ei neprihănit. A adormit fără dureri, fără sbucium, cu zâmbet de mulțumire pentru faptele-i împlinite, pe fața-i atât de senină. Și Arhiereul a venit din nou la Apadia. Dar vai, în pragul casei curiale nu-l mai aștepta mama duioasă, ci numai părintele Nicolae, gârbovit de durere, de adâncă jale și copleșit de lacrimi... Siciul rece, străjuit de nădejdea și bucuria vieții ei, — fiul și fiica, este sărutat cu emoție și cucernicie.

Și apoi începe slujba. Plânge soțul, copiii, neamurile, poporul, plâng preoții și plânge ierarhul...

Convoiul lung se îndreaptă spre frumoasa biserică, curățită și împodobită de ea. Steaguri, covoare, măsaie, icoane sunt lucrul mânilor ei. Soțul plânge întreg, căci ea nu avea pe nimeni potrivit vieții și faptelor ei. Apadia îmbrăcase, ca nici odată în trecut, zăbranicul jalei adânci. Și au venit din împrejurimi și din depărtări toți câți au cunoscut-o, să-i împodobească această jale.

Se oficiază, după datina străbună, sfânta Liturghie și apoi Prohodul. Slujește Prea Sfinția Sa episcopul Vasile. Cuvântarea-i nespun de frumoasă, rostită cu vădită duioșie, are darul să zguduie și să reverse din nou o rouă de lacrimi recunoscătoare pentru preoteasa Cornelia. Trupul ei este apoi așezat, alături de vrednicii precursori ai familiei, în străvechea criptă din curtea sf. biserici. Protopopii Dr Ștefan Pop, Virgil Musta și Petru Ieremia; preoții Teodor Șandru, Gheorghe Noaghea, Filip Pop, Dimitrie Soceneanțu, Pavel Bogoevici, George Frățilă, George Popovici (Mărul), George Sperlea, Dr Iosif Ieremia, Antoniu Atnagia, Teodor Muntean, Adrian Cioloca, Ioan Ivan, George Cornean și diaconii Teodor Roșca, prof. Zeno Muntean, prof. Isaia Suru etc. au format soborul slujitorilor. A cântat înălțător, ca întotdeauna, vestitul cor catedral sub conducerea măestră și pricepută a prof. Constantin Vladu. Erau de față mulți fruntași ai noștri din Oravița, Reșița, Bocșa, Logoj, Timișoara, Caransebeș și toți intelectualii satelor din acele părți.

În biroul parohial descifrez telegrame dela Sanctitatea Sa patriarhul Miron, dela episcopul Grigorie, dela d-l primministru Gh. Tătărescu,

dela președintele Camerei N. Săveanu, miniștrii Lăpedatu, Dr Angelescu și dela sute și sute de oameni de frunte ai Țării.

Doamna Cornelia Corneanu a trăit 70 de ani. A reposat Luni în 25 Iunie 1934 și a fost așezată în mormânt Joi în 28 Iunie 1934. O jelește soțul, venerabilul preot Nicolae Corneanu din Apadia, cu care a trăit în fericită căsnicie 52 de ani; fiul d-l Dr Cornel Corneanu consilier eparhial, președintele F. O. R.-ului și președinte al Adunării Deputaților; fiica, Doamna Victoria Dr Budințianu și neamuri numeroase.

Dumnezeu, milostivul, să-i facă parte de odihna vecinică pe care au binemeritat-o anii ei mulți și roditori de fapte creștinești. I. G.

Am citit Biblia...?

Nu este mult de când s'a judecat un proces destul de interesant și caracteristic pentru vremile de azi. Un proces care era prezentat opiniei publice ca un simptom al educației de după război.

Un băețăș deabia trecut de 10 ani a ucis mișelește pe un tovarăș de joacă pentru a-și însuși hainele acestuia.

Când ne gândim la vrâsta criminalului, faptul e oribil de impresionant, e un fapt care ne înfățișează sub adevărata lumină epoca de demoralizare a anilor de după război.

Căci în definitiv ce avem azi?

O omenire, o societate îndepărtată în mod conștient sau inconștient dela regulile morale, singurele pe care se poate sprijini edificiul social. O omenire pasionată după senzații și pasiuni ajunse la paroxism și care pentru satisfacerea lor înlătură fără șovăire și fără nici o muștrare de cuget piedica sentimentelor de bun simț, de adevăr și dreptate.

Marea majoritate nu ne dăm seamă de această promiscuitate postbelică, propriu zis contemporană în care rătăcim.

Fapta criminalului precoce și a atâtoră ce se petrec atât de des, ia proporții îngrijorătoare când ne gândim, că aproape tot acest tineret care-și face din crimă o viteză, s'a născut tocmai în timpul crudului măcel. Conștiința acestui tineret a început să se formeze într'o atmosferă plină de aburii sângelui. Noțiunea crimei ca fapt nepermis de biserică și de justiție aproape n'a avut când s'o cunoască.

De sine înțeles, o crimă trebuie însă pedepsită și micul criminal a fost dus în fața justiției și supus unui interogatoriu după prescrip-

țiile legale. Întrebările judecătorului după câte-mi amintesc au fost cam acestea: — „Ai știut că nu este permis să omori? — Nu! — Cum, tu n'ai cetit Biblia? — Nu! — Dece ai ucis pe tovarășul tău? — Să-i iau hainele! — Nu știi că nu-i permis a râvni la bunul aproapelui tău? — Nu!“ Iată laconic întreaga vâltoare a desorientării morale. S'a pomenit despre Biblie, despre poruncile Decalogului la care băiatul răspunde cinic și categoric: nu.

Căci, respectarea bunului aproapelui, preceptele evanghelice, cine s'a străduit să le sădească în mintea tineretului postbelic? Cine și-a dat osteneala a stârpi germenul acelei distrugerii, plantat de război în sufletul ei?

Cazul amintit îmi trezește o sumedenie de reflexiuni amare. Fapta săvârșită de el îmi pare generalizată. Răspunsurile lui reci și atât de pasive le presimt pe buzele a nouăzeci la sută dintre semenii mei.

Intr'adevăr câți intelectuali din toate categoriile, câți oameni de conducere, câți ar putea să spună cu mâna pe inimă: „am citit Biblia“! Și apoi câți dintre cei ce au cetit-o sunt pătrunși de adevărurile și învățăturile ei?

Decalogul? Astăzi Decalogul parcă s'a urcat iarăși în ascunzișul de pe Sinai. Poruncile lui nu mai sunt respectate ca porunci divine. A nu omori? A nu râvni bunul aproapelui? Câți dintre semenii noștri se mai gândesc azi că nu e ertat să furi din averea țării ori să râvnești la funcțiunea aproapelui? Îl înlături foarte ușor pe cutare din post și te așezi tu. Măine vine altul și va proceda la fel cu tine. E lupta pentru existență, luptă fără scrupule și fără condiții și în acelaș timp formula modernă a selecționării celor cari pot să răsbată... Munca onestă, capacitatea intelectuală, calitățile sufletului... ignorate cu desăvârșire.

Trăim zile ca acelea de pe timpul Mântuitorului. Și acum ca și atunci se constată o imensă abatere dela poruncile divine, o lipsă de dragoste umenă și o criminală ignorare a simțului de adevăr. Samsarii pătrund pretutindeni, fariseii bolborosesc îngâmfăți pe la răspântii, iar depravarea se înfige ca un vierme indestructibil în straturile societății.

Deaceea azi avem nevoie de un uriaș stăvilar al valurilor pe necredință.

Scriitorul ortodox *Berdiaeff* constată că „a sosit vremea când lumea creștină trebuie să prefere pe Dumnezeu citadelilor ridicate în lume pentru a proteja principiile esențiale ale vieții cari nu fac altceva decât să le disimuleze.

Educația religioasă neglijată și neîncurajată până acum e singura care poate fi un

remediu pentru criza sufletească ce stăpânește societatea și mai ales tineretul.

Educația religioasă pentru tineretul de azi e o necesitate vitală. Avem o supremă datorință a insufla duhul sfânt al Evangheliei în toate inimile tinere.

Dostoiewski nu uita această datorie nici pe patul morții. Iată ce le spunea el copiilor săi: „Copiii mei, să nu uitați nici odată ce-ați auzit acum. Aveți absolută încredere în Dumnezeu și nu desnădăjduiți nici odată în iertarea lui. Eu vă iubesc atâta, dar dragostea mea nu-i nimic pe lângă dragostea imensă a lui Dumnezeu pentru toți oamenii“.

Dar ca această educație să-și aibă efectul dorit, e necesar să fie urmată prin fapte de însăși aceia ce o propagă. Fie părinte, intelectual, profesor, magistrat, slujitor de altar, ori ce vrei altceva; vrei moralizare, începe-o cu tine însuși.

Citește Biblia și fă învățăturile ei sfinte criteriile vieții tale și astfel vorbește prin fapte tineretului.

Altfel toate învățăturile date nu sunt decât adevărate ironii.

Pr. D. V. Anușoiu.

Vizitațiune canonică la Lugoj și Silha.

În ziua de 24 Iunie a. c. cu prilejul desvelirei bustului compozitorului bănățean Ioan Vidu și inaugurarea internatului de băeți, al liceului „Coriolan Brediceanu“ — P. S. S. Vasile, a făcut o vizitațiune canonică în Lugoj și Silha.

Duminecă dimineața atât P. S. S. Vasile cât și d. Dr C. Angelescu ministrul instrucțiunii publice — care a ținut să participe personal la această sărbătoare din Lugoj — au fost primiți cu tot fastul ce caracterizează pe bănățeni, dar mai ales pe lugojeni.

La orele 9^{1/2} P. S. S. oficiază sf. liturghie asistat de un sobor de șase preoți: Dr A. Mihaescu, M. Jigorea, N. Sintescu (Lugoj) V. Popovici (Silha) M. Barbulescu (Chevereșul-Mare) N. Sibîșan și de diaconii episcopești Teodor Roșca și Prof. Isaia Suru. Cu acest prilej P. S. S. Vasile hirotonește întru diacon pe candidatul la preoție Iulian Barbulescu. La priceasnă P. S. S. Vasile vorbește în termeni aleși despre puterea credinței, îndemnând pe Lugojeni să urmeze exemplul strălucit al înaintașilor lor.

La ora 11 $\frac{1}{2}$ P. S. S. Vasile împreună cu întregul sobor de preoți, însoțit de Dl Dr C. Angelescu ministru, Dr A. Imbroane secretar general la Culte, Victor Curuțiu prefectul Județului, Dr A. Bireescu primarul orașului, parlamentarii și un număr mare de credincioși merg în procesiune până la bustul lui Ioan Vidu, așezat pe malul stâng al Timișului, lângă podul cel mare, — unde săvârșesc serviciul religios. După serviciu, ia cuvânt P. S. S. Vasile, arătând în cuvinte mișcătoare și pline cu avânt, că Ioan Vidu înainte de toate a fost „dascăl confesional” și că primele lui începuturi au încolțit în strana bisericii noastre ortodoxe. Apoi au vorbit Dl Prof. Simonescu, Dl Prof. Coman primarul Timișoarei, Prof. Teodoru, Prof. Paulian, Col. Tocineanu, Sabin Drăgoi, Stefan Stoicescu (București), Dl Dr C. Angelescu în numele culturii românești, Lungulescu, Dr Bireescu în numele orașului și alții.

La orele 2 s'a făcut apoi inaugurarea internatului unde au vorbit: Dr A. Peteanu directorul liceului și Dr C. Angelescu ministru.

Pretutindeni, atât la sf. Liturghie cât și la desvelirea bustului lui Ioan Vidu, Corul lui Ion Vidu sub conducerea maeastră și destoinică a Prof. Filaret Barbu, a fost la înălțime, mai ales la intrarea arhierelui în Biserică, corul a cântat „Mântuire” cu o execuție artistică desăvârșită, încât cu drept cuvânt merită să poarte numele de „Ion Vidu”.

La orele 3 au participat cu toții la un banchet dat în cinstea oaspeților.

După banchet P. S. S. Vasile însoțit de pr. Dr A. Mihaescu, pr. M. Jigorea și de diaconii Teodor Roșca și Prof. Isaia Suru au mers la Sîlha unde împreună cu venerabilul preot Isaia Popovici și V. Popovici, (preoții comunei), N. Șibișan etc... au săvârșit vecernia. Cuvintează P. S. S. Vasile, combătând concubinajul și îndemnând credincioșii să facă, „voia Tatălui”, voia lui Dumnezeu.

Corul comunei a dat răspunsurile bine executate. Ținem să remarcăm prezența, Păr. rector Dr Petru Barbu, Dr Titus Popovici, Dr Al. Morariu, Bujor Barbu și Dr Ciobanu, cari s'au obosit să însoțească pe P. S. S. și la Sîlha. Astfel a luat sfârșit vizitațiunea. Rap.

Credința.

Cu adevărat prisoselnice au fost darurile Sfântului Duh, pogorit asupra prietenilor Domnului în chipul limbilor de foc. Și dintre ele mai puternică era credința. Datorită credinții împoșcarea pietrelor pe frați nu i-a despărțit, ci mai vârtos i-a unit, în moartea cu felurite chipuri, pentru Hristos.

Evangheliile sfințelor Dumineci mâncânde din cea a sfințelor Rusalii sunt ca totatătea mănoase holde, în cari se recoltează bogatele daruri ale Duhului sfânt. Ele sunt nutriment vieții sufletului nostru, tărie inimii și cale mântuitoare amândurora.

Minunea vindecării îndrăciților, din evanghelia Duminecii de astăzi, tot un fruct ales al credinții este. Al credinții tari și neștrămutate în puterea lui Dumnezeu, doftor al trupurilor și sufletelor noastre. Această minune apare ca act voit al Atotputernicului care își salvează neputincioasa Lui creatură, dar înainte de toate este un dar, o grație a Duhului, trimisă pe calea miraculoasă a credinții. Dar... dacă Domnul Dumnezeu poartă însuși a noastră grijă, ce contribuție aduce nemernicia noastră în această suprafirească operație? Iată: cumpăna înțelepciunii divine a răzimat în inimile noastre puternicul stâlp al credinții, fără de care operația cea neînțelească, ascunsă ar rămâne, și fără de roadă acestor inimi. Credința este scara suirii la cer, întocmai cum este ea scara pe care darul înouitor și întăritor în ea se coboară asupra noastră.

Asemenea unui foc de curățire, credința alungă miasmele cari asaltează bună dispoziție și chiar sănătatea noastră. Atât cea a trupului cât și pe cea a sufletului; căci îndrăciții din ținutul Gherghesenilor erau trupește sufletește cotropiți de această netrebnică boală. Prin credință ei se-lecuesc definitiv, iar dracii, umiliți de puternicia lui Dumnezeu, intră în turma de porci, înecându-se împreună...

Biserica noastră, printr'o fericită coincidență, serbează astăzi amintirea sfinților fără de argint, Cosma și Damian. Doi frați, doi doftori, cari având pe Hristos pururea lucrând într'ânșii, au vindecat pe cei bolnavi. Sinaxarul sfinților spune despre ei că „erau cu meșteșugul doftori, vindecând nu numai oameni ci și animale. Și cerșind plată pentru doctorie dela ceice se lecuiau, credința și mărturisirea în Hristos, neluând alt nimic”. Un exemplu mai minunat de credință, lucrătoare și dreaptă, ca aceea a sfinților Cosma și Damian, cine se învrednicește a ne arăta. Cu adevărat — după

cântarea minciunii acestei zile — fără de sfârșit este darul sântilor, care de la Hristos au luat! Recomandați Domnului lor Hristos Iisus, darul lor doctoresc lucră minuni între oameni, iar plata lor era bucuria de a prezenta noui și noui mărturisitori acestui vistiernic nemincinos. Zice iarăș minciuna: „sfinților fără de arginți, minuni faceți în lume. Pentrucă doctoria voastră izvor este neîmpușinat, și scoțându-se dintr'ânsul, mai cu asupra izvorăște, și vărsându-se, mai de prisosit este“...

Apologia credinții însăș este viața acestor doi frați. Rodirea cea minunată a credinții lor apare ca cea mai mângâietoare bunecuvântare de sus.

Cei doi frați, eroi ai credinții, ca și îndrăciții ghergheseni tămăduți printr'ânsa, amintesc tăria darurilor de sus, multe și minunate.

Știință și religie.

Lumea, acest complex infinit de lucruri și întâmplări, a fost pentru omul de totdeauna un amplu complex de taine și întrebări, cărora el a căutat și a trebuit chiar să le dea răspunsuri și explicații. Dar trebuie să știe fie care că există mare deosebire între fapt și explicație; să se respecte faptul sigur, iar explicația să o examineze mai profund. Când ni-se înfațesează o explicație potrivită, rațională și bazată pe cât posibil în chip absolut, s'o privim cu mulțumire, dar să ne ferim de actuala manie de explicații. Ne este încă proăspăt în memoriile tuturor, vâlva mare ce a făcut-o concepția materialistico-evoluționistă, care scoborând pe om în treapta antropoidelor, îi atribuea o perioadă de pasivitate animalică, reduse la simple reacțiuni instinctuale în fața mediului și a propriilor sale cerinți fiziologice. Dar noi văzurăm că oriunde găsim pe om în străfundul preistoriei, în protoistorie sau în plină istorie, el ne apare integrat în o anumită concepție despre lume și destinele ei, concepție care depășește simplele reacțiuni instinctuale și trădează o complectă elaborare spirituală.

Și atunci ca și acum, cu toți simțim în noi o tainică aspirațiune a sufletului omenesc spre forme mai curate și mai înalte în exprimarea raportului cu Creatorul. Această aspirație a existat în totdeauna, în delungul veacurilor și în prezent n'a evoluat, decât a făcut să urce drumul unei trepte superioare de spiritualizare și purificare, desfăcându-se de lutul greu al senzibilizării, al insuficienței rațiunii, eliberându-se de corupția inevitabilă a materiei, a păcatului,

spre a atinge puritatea concepției despre lume, revelată în creștinism.

Acum crucea stăpânește dela polul nord până la polul sud, dela răsărit până la apus și dacă debarci la Spitzberg sau la Capul bunei Speranțe în orișice loc, crucile de pe morminte îți arată că și acolo oamenii cred sau pretind a crede în Cel crucificat pentru păcatele noastre. Și'n dosul unei manifestări atât de colosale a istoriei omenirii, oare să nu se ascundă nimic adevărat? Să fie oare totul o simplă închipuire sau o idee fixă a unor fanatici auto-sugestionați, care idee să fi pus în mișcare întreaga omenire și să fi răspândit pe pământ o nouă concepție despre lume? Sau miile acelea de creștini cari dela sfinții apostoli au predicat evanghelia la sălbateci, toți acei misionari ca un Egede al Groenlandezilor, ca un Zinzendorf sau Williams și mulți alții, toți acești eroi ai lepădării de sine și ai sacrificiului să fi cutreerat lumea păgână, să fi suportat foamea și setea, primejdii nenumărate și lipsuri, ba să fi suferit mulți din ei moarte îngrozitoare, numai pentru simplul motiv de-a prosti sistematic pe niște sârmani sălbateci?

Doctrina de azi a societății nu-i decât un bizar amestec de credințe și practici foarte diverse. Că nu suntem prea drești, n'am decât să amintesc două lucruri. Fie care crede că știe ce este timpul, dar toți învățații și neînvățații nu și-ar putea spune. Acest ceva necunoscut ne târește eu el cu putere irezistibilă ori de vrem ori de nu vrem și când așteptăm cu groază moartea, timpul, acest rău fără țarm curge neîncetat, liniștit și ne duce insenzibil pe valurile sale către mare; ni-se înalță îndată în față potopul trecutului, copilăriei și tinereței noastre și apoi viața noastră întreagă, ca apoi să dispărem sub valurile ce noi le numim „trecut“. Propriu vorbind cât de lung este acest timp, cât de lungă este în sine o secundă nimeni nu știe să ne spună. Noi simplu a minte măsurăm cu sentimentele noastre, cu cugetarea noastră pe când alte ființe cari în comparație cu noi cugetă cu mult mai încet și trăesc numai 5 minute de a-le lor într'un veac de al nostru. Deci pentru aceste ființe, întreaga creațiune este un vârtej neînțeles, pentrucă ele n'au timp să prindă fie care fenomen, mai înainte de-a fi trecut pe lângă ele, timp ce dispăre și pentru noi după moarte când va urma „vecinicia“.

Nu mai puțin enigmatic e pentru noi spațiul; să fie el oare mărginit? Da! Dar atunci ce este oare acolo unde încetează el și care-s granițele lui? Dacă este nemărginit cum trebuie să ne închipuim noi acest lucru? Înainte de-a

fi existat lumea empirică în substanța ei trebuia să fi existat spațiul și abia după facerea lumii de Creator s'a putut naște ideea timpului prin abstracțiune, ca o consecință a mișcării.

Timp fără mișcare nu poate fi, însă spațiul îl putem admite și chiar fără existența lumii empirice.

Și astfel am putea merge la infinit cu astfel de sceptice întrebări, când noi biete efemere și trecătoare nu putem explica nici măcar numărul (de ce $2 \times 2 = 4$), această formă primară a cugetării, această condiție a întregii noastre existenți. Cât timp o concepție despre lume se ridică până la ideea clară a unui Dumnezeu personal și viu, ca centru și soare al lumii, ca izvor al oricărei vieți și conștiințe ea nu va prezenta o valoare universală, oricât de mult îi place acest titlu, lucru ce de altfel l-a afirmat deja de mult fostul întemeietor al paleontologiei, Cuvier, în al său „Discours sur les revolutions du globe”: „Moise ne-a lăsat o cosmogonie a cărei exactitate pe zi ce trece se confirmă în chip uimitor”. Moise a fost un mare geolog, indiferent de unde și-a luat ei știința sa zice prof. Quenstedt. Moise cel vrednic de cinste care spune că au apărut mai întâiu plantele, până astăzi încă nu poate fi contrazis, pentru că în straturile cele mai inferioare se găsesc plante de mare; iar despre crearea soarelui în ziua a patra (despre soare și lună nici nu se întrebuițează în biblie cuvântul „bara” a creat ci „asah” a aranjat, a rânduit) el exclamă: „Cât de adevărat pentru că micul pământ trebuia să se alcătuiască cu mult înaintea soarelui” (Creațiunea pag. 8 și 27).

Noi nu vom încerca aici să cercetăm dacă această concepție este cea adevărată, însă vom stabili bine că a putut să fie cineva un naturalist și un geolog mare și învățat fără ca să creadă că are o datorie științifică să strângă din umeri cu dispreț când este vorba de referatul biblic, despre creațiune, cum fac atâția dintre cei mici. Așa de pildă astronomul Proktor își încheie cartea sa cu următoarele cuvinte: „Trebuie să ne întrebăm dacă noi cu multă dreptate putem afirma că am fi aprofundat universul mai complet de cât astronomii din antichitate. E adevărat, noi știm mai multe din cele necunoscute de ei și pricepem unele lucruri cari pentru dâșii păreau neînțelese, dar cerul înstelat așa cum îl vedem noi acum este mai plin de taine și mai miraculos decât s'a arătat pe atunci astronomilor din antichitate”.

Pentru a nu rătăci prea mult în construcții fantastice și utopice să ne folosim de rațiune numai până la porțile sanctuarului revelației,

iar despre lucrurile revelate în ultima instanță să ni-le însușim prin credință. Să ne întoarcem la principiile creștine, cari au însuflețit toate neamurile până la renaștere dela care în mod progresiv, acestea au slăbit și slăbind a adus lumea în acest haos.

Deci misiunea Bisericii este cu atât mai grea azi cu cât trebuie să pătrundă prin foc și fier în inimile negre ale acelor cari se numesc creștini numai cu numele, ca să transforme idealul religios, traducându-l prin revenirea la religia trecutului și abandonând în gândire internaționalismul fără Dumnezeu, fără Patrie, fără orice căpătâiu și făcând din idealul religios dreptarul vieții noastre. Petru Toma

Ș T I R I

Hirotoniri. Prea Sfințitul episcop a săvârșit săptămâna trecută următoarele hirotoniri: *Iulian Barbuțescu*, instituit capelan în *Chevereșul-mare* și *Septimiu Daș* administrator parohial în *Șuşca*.

Alte vizite canonice. Vineri în 29 Iunie, la sărbătoarea SS. Ap Petru și Pavel, P. S. episcop diecezan a vizitat comunele *Sacul*, *Gavojdia* și *Jena* din protopopiatul *Logojului*. Despre aceste vizite canonice vom publica o dare de seamă amănunțită în Nrul nostru viitor.

Constituirea F. O. R.-ului în Oravița. În 11 Iunie a. c. s'a constituit cercul protopresbiteral *Oravița* al „Frăției Ortodoxe Române”. Adunarea a fost condusă de bunul și vrednicul biserican, avocatul *Dr Petru Corneanu*, care a lămurit rostul acestei asociații religioase în biserică și în stat. Numeroase asistențe de preoți și credincioși a vorbit apoi protopresb. *Virgil Musta*, mulțumind conducătorului adunării pentru sprijinul la care s'a angajat a-l da Bisericii în general și preoților ei în special. Președinte al cercului a fost ales unanim *Dr P. Corneanu*, iar secretar prof. *Ion Buzea*.

Încă un răspuns. La omagiul adus de 8 Iunie *M. S. Regelui* de către comuna *Cornereva* prin preotul *Ion Grozavescu*, s'a dat următorul preainalt răspuns: „*Pentru bunele urări exprimate în numele D-V. precum și al populației cu prilejul sărbării zilei de 8 Iunie M. S. Regele m'a autorizat să vă transmit mulțumiri. Secretariatul M. S. Regelui Eug. Buchmann*”.

Pentru locul de închinare „Piatra Scrisă”, de lângă comuna *Armeniș*, a donat văduva *Otilia Trailovici*, soția decedatului locotenent colonel *Grigorie Trailovici* din *Viena* suma de 200 lei, care sumă primindu-se cu mulțumită s'a predat destinațiunei.

† **Preotul Filimon Titel**, bătrânul preot din *Curtea* a trecut la cele eterne Vineri în 22 I. c. În mormântarea i s'a făcut în prezența preoțimii tractului *Făget* și a unei numeroase asistențe de credincioși din toate comunele din jur. Venerabilul preot moare în vârstă de 80 ani, dintre cari 54 în slujba neîntrepută a altarului Domnului. Odihnească în pace!

CONCURSE.

Pe baza decisului Venerabilului Consiliu eparhial ddtto 12 Mai a. c. Nr. 821/1934 B. se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan temporal cu drept de succesiune pe lângă preotul Nicolae Brendeu din parohia de clasa III. din Surducul-mic, protopresbiteratul Făgetului, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pe lângă următoarele emolumente:

1. Jumătate din sesiunea parohială.
2. Jumătate din venitele stolare parohiale.
3. Locuință în natură.

Alegândul capelan va îndeplini agendele parohiale și va plăti dările pentru pământul și venitele, ce folosește.

Recurenții la acest post își vor înainta cererile de concurs prin P. On. Oficiu protopresbiteral din Făget comisiei interimare parohiale locale și se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserica din localitate pentru a-și arăta dexteritatea în cele bisericești.

Surducul-mic din ședința comisiei interimare parohiale din 23 Mai 1934.

Comisia interimară.

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu* protopresb.

* * *

Se publică concurs pentru ocuparea postului de preot în parohia de sub clasă Luncani, devenită vacantă prin numirea preotului Nicolae Jula de adm. paroh. în Dalci, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ cu următoarele

Emolumente:

1. Sesiunea parohială constătătoare din 32 jug.
2. Intravilanul fostei case parohiale.
3. Stola uzitată.

Viitorul preot va suporta sarcinile publice împreună cu realitățile cari formează dotațiunea sa.

Recurenții își vor înainta cererea de concurs cu documentele prescrise Prea On. Oficiu protopresbiteral ort. rom. în Făget; iar cu prealabila încuviințare a acestui oficiu se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sfânta biserică spre a-și arăta dexteritatea în oratorie și cântare bisericească.

Concurenții au să prezinte act de învoire dela Prea Sfinția Sa Episcopul Diecezan.

3—3

Consiliul eparhial.

**Obiecte bisericești
dela cele mai renumite fabrici, se află
de vânzare la Librăria Diecezană.**

Comitetul Școlii Normale de Învățători „Ioan Popasu“
din Caransebeș.

Nr. 844/1933-1934.

Publicație de licitație.

Direcțiunea Școlii Normale de Învățători „Ioan Popasu“ din Caransebeș aduce la cunoștință maestrilor zugravi și zidari că în 9 Iulie 1934, la ora 11 a. m. se va ține licitație publică prin bună învoială, în cancelaria sa pentru exucutarea lucrărilor de reparațiuni: spoit, zugrăvit și reparaturi de tincuială în locurile numitei școli.

Licitatiia se va ține în conformitate cu art. 88-110 inclusiv din Legea Contabilității Publice, regulamentul O. C. L. și normele de licitații publicate în Monitorul Oficial Nr. 127/1931.

Licitanții vor depune ofertele scrise și sigilate împreună cu o garanție de 5% din prețul licitat.

Ofertele se vor face în conformitate cu caetul de sarcini care se poate vedea în toate zilele la orele 8-12 a. m. în cancelaria școlii.

Caransebeș la 28 Iunie 1934.

Președintele Comitetului,

Gheorghe Repede

Secretarul Comitetului,

Gh. Neamțiu

Primăria orașului Caransebeș.

No. 1975 adm. 1934.

Publicație.

Se aduce la cunoștință celor interesați, că în ziua de 18 Iulie 1934 ora 12 a. m. va avea loc în localul Primăriei a doua licitație publică pentru procurarea a

1200 mc. pietriș necernut,

1200 mc. pietriș cernut,

400 mc. nisip.

Licitatiia se va ține în conformitate cu art. 88-110 din legea contabilității publice, regulamentul oficiului central de licitații și normele publicate în Monitorul Oficial No. 127 din 4 Iunie 1931.

Toate persoanele cari vor lua parte la licitație vor depune pe lângă ofertă și o garanție de 10% din valoarea furniturii oferită, iar furnitura se va face numai în conformitate cu caetul de sarcini ce se poate vedea zilnic în oarele de birou la serviciul tehnic al Primăriei.

Caransebeș, la 19 Iunie 1934.

Președintele comisiei interimare:

Dr Dimitrie Novăcescu

Secretar general:

T. Dragomir